

Tähendus

1

Soorikfin küll olla kirjanik väigene
Agor mitte veel Elu kirjanikuks. Sutdoos
oma 77. aastada ja 5. kuu vanadusest
Alojan Elu akatidis minul 1885 maal =
Aastal Tüuli 14. märtsil, Eestimaa maal,
Muhi jaarel, Andu völja nimeselis
Talus, kus olla ka oma jänni Kohar
jaan ja nimegi: jaan Hassel kindel =
Mihkli pojana, Olli veel minu õpjal
Efimene minustaslast wanem poeg
oli, keda Turiks nimi olli, ja ise ka
poherma jalas kägust viognane olli, oma
46. aastala Elu aja lõpuni, eilede jänni
Kohdas, nimega Andu völja Kroonivalla
Talus. Elan ja Kasvaga meide õpjal
Üue wennatipes peres, ja et tema mäthe
Efimefeara õpjal Sündimist ei olnud
Ta kolmas tulija, oma Sündimisi tegu olli
Ja Rügigi seaduse järgi Sünni talu kohel
kõige muu varaga Efimefeari jänni projale
Olli nimetat minemas, selle pärast et
õpjal neljal wennaal misgi Elu õigust
ei oln, oma ette feadmades, Pidid tiefed

Surnanalist, Päevik,
Kehaliku elu ja õlme
vaadiga, oblates Efimefei
November 1969. aastal

Neli vända kõik järgie Kordfeldi, föunusdest Talustest välja minema, ja kusgilte ilma maad ja majaad, veel üra elama. Sell näol olopid minu õpal see kõige ehimene minet saidan olema peal. Andu välja Talust 1889 mal Aastal. Fa mind wenna Turi ja meide Emor Marioga, üve Elamise Kohale wüma, nus kohd oln õpal juba ennen teada oln, et Kesk Muhu maad juure poist, maa-nde liqi, oln tähi elanikudest kohalik elu maja, ja tema pool seald ligidald ka omale pikkema ajja peale teenisdu Koha, mis warevald ehr pool versutakasest kõigist olli, Orbupe nimelifest üizi; Kordeli majast. Kelle fees nüüd elavime selles majas Orbusel fai eladud 3määratud. Selle Kolme Aastar fees olli meide õfor. Mihkel Muhu Sunre walla pea Kirju-udaja oln, ked on sell ajal walla kohdu maja nime kandis, Pragusest ajal töötab seal Muhu Abiga Regewus. Ennen Abiglad olli selles maja Krindaali väär nimeline kauba paad oln aastad 1514.

Boor et meide õpal seal Kirjudega 3 ainedis oll, mitte kõrged palgorinda ei makfedud, wõi õigem ööldorfaad ei oln, fa meid Kolmeni ära Elada ja Korderi üri makfu ka ära makfes olli välja=Anni nimeline, maks, teenitud ofast juurem. Sell noel organ. Meide õpa omale maja Ehituse Kohda ottime, fa ottime waewaks. Olli suangsi Koha Rinki Kirikku Bügi õlustest fell ajal Kroonu maast, Kolmaserand Äärne maad Karjasma Kitlast murgast, Selle man fai tema ületfade Valvuse nimie järgi omale Elamiseks, välja andud, ilma maa rendi makfuda, Kirikku hõrra Õpedaja Popkoosgi käest, Selle Uueelu Kohale tehti finna wähilane Elamise=maja, kõige omani naga õnne jaadu maja. Olli küll juba valmis ajas õpa. Töhi ise rasgefe tūfiku aigue jäalle kellega tema omav lu olli loputan. Kun ajas fel olemifega, felle agges nimetasrefaare Linnas, nüüdes Kingi sepa=Linn, Sellega olli me mieel veel järgi jäe ja end maja ja minijaku, Kolmeni

Emas 29 Astrolaferanufel hendl Turiged
mina Hassel Mine Astrolane, Seal okas ka
kohe väigene iluhi keeler tabaniku elu
kõik pidid oma Kohafid, übibi Emale andma
et küll selleks sajus jouda ja ellõisclusqid
si oln, Pidime wüe oma lambakarjardam
Lahma Koduse tooma ja Karjamaale wüma
Emas fai ife Kirikogu kõstri Kiperi nimelise
Pölli ja Eina maa ema kätte pooleks =
Tequqa, mõnoks, ülg elu akgoduse õjaks,
Selgi olli me Wennaga abiiks ülg neljastas-
dase oma kooli aja lõpuni, keda pidika
tingimooda täidma, kümnestasda feld-
wamudufeld Russni 14 mesdasda esanudufeni
Tga Astrolor fu Kund rohkem talvesdel tegadel
Kooli kohd olli kül ligidal, Rinfii Kiriku
Tunres Kihelkonna nimeli ja koolis, mis
pool wersda mield kõigest kaugele olli
Agan Suurit ajal allmale abiiks kuhu
soor kõlbalime Eina tequle Wiljade perju
oma andud mao pölliiks tegemisel
ja seda kivi ajoqua pool maad püramifeks
ja kivide wedu omas pöllustaja tequle
kõik öra ära väslami faks, Nü olli mield

mõlemil, Wenna Turiga töö tequfi iga
päew suisel ajal mitte wähem kui 18 ist
pönewa pikkupe tundi, Noh Kubjas olli
oma Emas küll ilma kepbä kindmada
Keda ennen olla Möfache Kubjagi hõik
Kões kannud, Orjupe degadel, et sellegata
hõitufi wügemaks öridas, tafu makfu faamifeks
Sün stähendan wel et fell noorupe degas, on
küll rasge, füs elada kui ööd pikemold
si jaan rahulikuld magonda kui 5 ja 6 tundi
Möledan mitmed Konrad üijab Emas mind
üles, Ennen pönewa tööfu, füs kui juine öö
kõigest kuis tundi pitk kõigest ongiel.
Mine Hassel offi obene üles dootakoduse
tähden kääskogu kumledel kohe koi minema
obefi wailjaid pöös eides, mäen minnes, nü
kui ööfiseid üue nägemisi, et fuküpp kaua
pool kesnud, örgades waadon ringi selja
soora, ehk olen juks obufest mäedlaq;
läin, kord juhatus föunge juhulmine
Rihude perju maja olli mield üle wersda
Kaugele, Rügi poolt ehidus juur pitk kivi
maja keskel korrte ofas wiljade kui waadus
perju latidile pool jaal on ka juur kirib
Ahi

Fõuelfime küll une akadust omale farada
Kui Emal käsug ka kohes kuuelfime, Poifid,
Nüid on eroge akadus ka waarsdi köes,
lähme ruteli rehe tupsa rukgi kahluvi
rabamor, Emal wötsis kaks laniba rasva
küinald, jo fööma ainid liqig, lähme finna
jooga tupsa, Küinal probleem, Efimene Küinal
lõipes, õues veel endfest pimed, pannime
pikali mesdi köik magama, falle üijab
Emor töusge üles, rabafime peist korerukki
vihkusi teife Küindla lõponi, aga põrwa
tõusni ega walquist põln kusqili; veel
näha, Selle pärast pidli seal rohe majas
ööfide tööga ajama, fest ja röhe majas ollid
ka teifa kus oma viljat pekki, olli veel
kooli häära, jo kiriku öpedaja Popkowsqi
omad seal tarvis nelv öra pekfa,
Kas nüid Praegusest õja algikoolilised
ka selle eluluge nõuse fünnifid kes
kämne stassafe wanaduse ümber on, et
lõugesi välja kutsumi omale tahakid,
Arwan et selle koha täispaid äname ole
Nüid on nel kõigil alganquet pare
mad õjed, Keda ütelda jaanue lõplude
rajalat

Sest nüid on algonnud ülemad vjond
Ta paljudel näha ka paremad majaad
Lounad on kordud nüid paremat andest
Keda küllast on oräha Pere Emanu kandut
Rüdid kandakse nüidkallimast tüclist
Keda osda jaotakse oma koorbluse Rügist
Mofdoor ratsdas obisda wad minemise joudu
kuhu jooari ja zwidab selleks oma rõudu
Ei ole nüid mütfida nummarcla faktu
Ei makfedat arsclile Amba peald makfu
Neid taaju wad kulud jäewad omale tarqu
Keda tarwidida farawad oma Elu Eeaduse wodu
Ufu teadufe mötde neil kaudunud amma
Keda Elafid wanemad Ploches fümfamus
Ei olla õinom tuleward taewa riigi
Kus kuulda ei tarwidade, püsti ja pügi
Olla tais seal orjade waefemaid ingi
Kes kanfid jün Würqasi mitte kindi
Ei olla tarwisiqid finnoggi Kipdu
Ta taewasde usle Wahelgi ripbu
Ma peal on laodus nüid paremad ead
Selle jaanuks siole ka waeworda preid
Nü Kölak fee teadus Pijunuride juust
Et paremad Eeadust jaome komunistide kiest
Tärgne

8
Köömine läbi kõik paremad Pide paljus
Ja õnmamaaga jaludamme parajid ja hatalid
Meid spetsialistide koolides paljugi heast
Keda Eluaja pikus ja kaodama peart
Meil ühi püse hõppes sunrem Inglise väest
Keda küllast meie jaame oma suudufekäest
Neid päewaheid Eadufi küll ünusda ei eis;
Mis Eelmi fed oħdud meid Kodufe tōi

Teadusdan veel fellst et pele meide 9
Tja forma, elas meide Emal ilma maleda
ühe asdas, üüs leidis omale üve tise
mehhe kes temale tulli, Muha Painase
külast tönnife madis, kes olli seitse
Asdad teenin Kroonu föjlaevas
Emal olli seifst onhod vähe oib Kodufe
tōole, sest et Kodust raha fi efaan Keda
ka üle koidu ainede veel tingimata tarvis
elli maidufeks maja kinniduse maks ja felle
Kolm varand sja ona maks 5 rubla asdas
ja kantva prasidest veel munel osid
Selle pärast lõks Koha Madis Türimisel
Kewadel Rakvere Taha, Riigi tööle,
Ronda vahidide onaja fi tegema, ja muigi
tōid olli neil veel paalju veel Keda tegema
Lõukfid Toga Kewadel, mis Muha mesdot
Nü et Kodus pidiime ikka Emaga kõik
öra tegema Kadunge pöllu ma ja köstri
Kiperi pöllud ja Einor töidud korjamisega
Sõnge sja järg, kerdas minu 13mja poole
Asdas wanudufeni, üüs härsdi meid Henna
Kuriga oma itde Elama ukunda ja sellik
välgust töd atfima minna et veel Elada
wiks

10 ööldi otse kohu meile et ühi laudas teid
veel pidada on mitte võimalik, festeneil
on oma luba pere viie inimesega fuur, ja
teie vülide kusgil eftima minna kust-
See omale riided ja lewa faade, see ütteleks
oli küll ükki Emor mehe madise poolt, Emor
poolt lahkumist ei ööldud, Noh häkk olli andus
räidma peab ka wärsdi Turi sari kohal huu
kallarde küla ja ellunntkor halufe, aga
mool mitte kusgil veel teada kutsu-
minna, Akagafin mõtlemas lähen esdima
mandrile, finna lähevad kõik meie faare
maardest orored ja wanad, ja keegi eitule
seal. ilman tõu leidmatda kogafi mitte
soovad veel suuremad rahad jüngiselt kudu
Saarsle, „Algus ka Efimene päev õlmas
minul, Et oma vändage seisu koldi ja
selga seadfin, ja tala kui wasdu sadamo
läkfin, ja seal Purje lõewuke fegor üle
Wirtfu väidi 52 Kopikulife maksumust
Aga für kui Kodust kui wasdu läkfin
nõen minnes et emie Lüwa Körtli
ees seifab üks häyras meed, Ajas
jutdu meie Naistrahvaga lähen-

liigemore, kuslen et see tahab tööliini
faadl or Rüfeberi möifa Kümed tüdrakus
ja Kahde poissi Bedniku juure tööl,
Palgor Küsimise peale kordab minule
Oled oma föögiga faad kune kuu palgaks
50. rublor, oled Möifa laudas faad 3m rubla
kuus, ütlefin taale, Just praegus lähen,
tööd eftima, pange minu nimu koi Kirjou,
tulen just trie Rüfeberi Möifa jalal Kohemines
küfigin veel kaugel on Wirtfust Rüfeberi
möifa, ööldi et olla Wirtfust fuurd post
maarnde kaudu minna 87 wärsda-
tälli ma linnal liigemal, ja Möifa olla
just selle maarnde ääres, Kumbearja
kohd juba teada, Sell mool okas mool
tala minek Wirtfust fedo 87 wärsda kahel
Pöewa minequa, jaingi finna kohale
ja wärsda etchedud, ja tööle akquadud
Seal Rüfeberi möifa Bedniku tööp
ollin kaks fuid järget, pele selle ollin
Kasdi Möifa soja tool ühe fuur
ja wäimane neljas fui ollin Rakvere
stuga radae wahdide maja siigul
wähle asga, Just et seal jõhku oiget

¹² Si quis olli minul 7asq*e* täielik form-
male vüümise föoline, Seald degavüdu
ni enli fest, Kundi minud finna Rauddu
Taama, ja jaodedi feald minu Wanna
Turiq*a*, mind Rakvere Osbidali aigla
Seal ollin oma siqufega ligi paole kund
Süs onfin oma raha teenisdufe pele
Aawoldufe, et tahan jõelle oma töö
Kohda minna, Pea toidur ei taanud
mind küll veel väljor lerva et väga
nõrga terwifes veel ollin, ja et minu
wõie annas föosdador feal siqlas
kun oega, Selle Ímerubla markfuerst
Doga i kog*o* fai ära mindud, Kohale
Töö kallor, fain füs i pug*i* aru et joud
woiige olli, Doga feist kordur Osbidali
Targafi minna, on jalle uus fisse wöldu
marka markfa Tuhu Kopilud Keda omal ei
Oln ja Efimene markgid olli väljor
nõndud muhu talla waliffufeld,
Pöewor wüe pärast tulli Pea nende
Ehidarde meisder finna, see akors
maale fedor foavimor, et ollor see parem
minu sterwif ehtefufelat lähed, mire

¹³ Kodu. Talu Rööclele ohi li feks, Ollin kor
sülliga rõus, ja föidfin raudse rongis
Tapa Taamast 14 est versedon Pikkwo poole
Uudeküla Uue talu Tuhani majafe,
Seal teenifin Kolme Kunga 30 rublo omale
Julafe nime palgak, nende perelundas
Jöömagor Höön küll ööda et pärts peasi;
födedi olje andvärägide moodi föögi lauds
oll li kaedud toidurdest, Kellega meie Muuh
mara pered veel Andjord ei oln fell ojal
Föögi laudas olli meid oeli Tuhani õina
Vaine, Tfor ja Ema ja mina neljani
Agar töö olli ka mool juurebörarse, Kidin
kõik sõllud äror Kündmor kahe obuse
sahorop*a* einaad mahor nüdma ja reched
peksma, ja ööficle juurem jägu metfas
obusde juures wahiks olles mägama
Tehelife muru ona peal, Selle pärast
oll metfas tarvis olla, et Undiel obusid
li jaoks mitte ära murda, ja füs
oll li ka fee peremehe kafiks et pärwan tööfu
ajakes kia fai obusid kaks Koelufetoodud
Ta nendega präwafi tegemisi tehdud,
Oh oide nüüsed föugefe Julafe nime kande eest
Kõik Kriidlikuid

Äoga teist paremafe kohda olli moel
 Köik üdele kohdadele ennast ottimornimina
 Wõeras ja tundmoda rahvar ulgari
 Seald kolme kuu teenisdu fe lõpbuskrofin
 Falor, oma kolmekümne keisri rublaaga
 Mu huse tulenor, ja fainqid kuuvesmali
 pääewoil Kodufes, Annepaadu Majafes
 Talve elafin jaab, Kewode Alqufes fain
 Töö poifi nimeli mindud, olluhu Pallama
 Küla Matfile, jaal ollin Kolm Aasdag,
 järgesde ellatji Prüdul mere pütsde linafi
 Kudumus talvel, aga fui ollin kala püüju
 junes abiiline ja köige teisde talu
 töödel abiiline, Agordufel Kourba oll:
 moole Priidu proold, ja ba ennemäärverdatud
 30 rublor rahas, Aasdag, ja töö rüdel köik
 Fa kui põris wüfakold ja oolas töoline
 olen, füsfajje wel ja Kodufest väl
 lafest riidet, mis wabrikus uued ja
 wärvitud Uwe ülikonnad ja ehn pell
 moel jaab rahaqid rohkem amole
 Selle Matfil torvar 3m Aasdag fain
 köik omad jaan. Toidmifer pere laudas
 ja rüdelikud jaamad köik head ja wärilised

Tor kök fee Kolm Aasdag fain rahas öorubla,¹⁵
 Äoga mitte 30 rubla, kelle õnni pele on kohus
 ööldonkeed Tugamist Kalnudel nüid=
 Sinu Enclife Sulorje proold sool Prüdu Pallan
 Peale selle Matfi Prüdul olles, Ollin
 Vaadumol rahke Aasdag, Vaadumine
 Matrifel töö tegijaks, tolle töödel ja
 kala püüjul Kõinagar, raha proog olli
 küll parju wõheen äga teifi riide
 erju olli. Kui häidoma nais pere tööst,
 mü et sealgi oridos feda Äoga tunicor.
 Selleks Ajaks olli ka minu wanactus
 pööwi jaan 21 Aasdag, ja omast Puri allid
 olewost Hallamajast Kiri ka Käes,
 et pean emast kurefaore linna mõha
 wüma, kas olen Kroonu teenisdu sele
 wötnifole Kui kõlvarlik, foldadik,
 Selle kutf fe pääewa Teada ornist, läkfin
 ka firma wöldu Numbrid wötna, olli
 Küll selle Numbri wöldukri moel õnne
 tömbafin Numbri wälja üsna wümafe
 wötnirinde liqi Numbri olli ma 586 u. Numbri
 oleks numbrid Kolm minu oma wähem
 oln, fü olekfin kardli fineli Kaudju.
 Ola

Et küll wabardufi õigusi omadufeks
Oma Wigoafe Wenna Furile abiks olemisegor
Täedi mind seal Komisfi woordufel Tagawara
Wööre mehe nimega Efimise järgu Tagavarale
Tüllin füür jõalle Kodufestagafidonnefaadule,
ollime Wenna Furiga selle halve eel üher
leibas, Et küll Turi omale Noigi wöödis
kunni Märtfi Kur Algu seni, Süs Tulli mool
elus Ajaloonili pööre, oira minuortükis
oma Eesdi maald, Fa Ema oma Kolme
õda lapsfoga õra wüma Ussuri mehe juur
Wladivosdoksi ja ürkontor felle objektide
versoda kaugusele, Ema allus Madis olli
finna Aasdad neli ennen lõin, ja seald
Sunrest, Eestlasde obfunikude Külast omale
maa pindor Elamise Krundiks faan, ja
tahdis et Temor pere ka finna foaks töodud
Süs Tulli ka minul neid finna rüüaksi
wööljor kutses, Keda ka tehdud fai ülärti
Kum lõpu po'eradelt, Et õra föidu
Teopime ja Ema oma Kolme Allor kümne
Aasdafe lapsfoga, fai ülje juurewüdüd
Ema olli see minek omal mitte wöimalik
Yelleks punatus saol Wene kesl ja teadus

Söid Algoos Pärnust kunni Wladivosdokas
Töedukas Segor läks 28 po'ewa, Miks nüü palju
Segor see wöödis, Gest obfunikude wäclamine
oli nüü juur et Rongid ei jõudnud neid-
öror wööclordor mitte. Tfeläbinsgis olli üle
30 tuhande palasides, kes ootafitäära esümit
Sinner Eestlaarde Süesi Külafe lääkime, wöi
õigem äfdeldor wüdi mind Ema lasdegor
üle Uurzi mere lahe 40 wersdor Wladivos-
stakist, Õheleslafe wüigepe purju laevad
Kohale faime Kolm po'ewa emem Pasdu
Pühafi, Seal olli füür juhor pöri, fuifoojus,
Fa suund töies lehdes lilleciga mõrkadekus
Olliin peal Külas Höigest Kolm po'ewa
Süs faime Sinnerst felle tedufe, et olla
Täris, 90men Eesdi Kalamest, täris Kulmedufa
Laeva peale nimega Romaoni peale
Sui aja pikufeni, Kampfakor paalfaarele
Löhefi prüdamor minna, Gedakunildor
fääel finkohe Sinner, ja Jainka finno-vaschu
wöedud Laeva Romaoni peale löhe püigile
Kokku lepbe olli meidel Kahust omal walida
Kuma makfugor rahul olem, Efimine olli
Laeva föögi ja töö rüdega ja 50 rubla kallist
Keisri rahas

Kuni õegse töö täfu makfus, iqa mehele,
 Aga teine vavalik olli 25 rubla kuna ja iqa
 prüdud Kalor peald Kopik makfu, ja laevast
 föömine ja Pits töö rüüded, kaubad ollid
 mõlemad võtukse eel, Aga et meie Eesti
 kalatamehed seda Ennem tead füsi et
 seal Kampftrükas õige suur lõhe faak
 olli, Sis lepifime kokku felle 25 rubblalise
 kaubaaga ja Kopik Kalor peald makfuga
 Nii föidrimor Wladisostokgi hinnast
 vältja 15 mal. Mail, Lufa soor ja väigese
 filmaga Saew olli määratud Japani
 Akquidadiist läbi minevuga, et sealci
 peale võtta mõni tundit tõni kivi fütt
 härrsgi weli, kaiderid ja arvo portkogu asid
 Olli megid teisel päevorl Saaboni Gaarde
 tanna Liigi Efimeje allajõga juures, kust
 Liima Majakas ka Eestoli filmi paigas
 Seal pime ja Majaka juurest, põzas
 meie minetu, sahemale soole määda
 mao randas, Warfi olli felle järgi =
 Vähi gene wärin tunda illest misgi
 ei oolidud, Aga warfi ollesgi põhjat
 Kalju ofas Kinni, õige kõwasdi,

Seal Kalju ofas seifime kümme päeva
 kus veel suuretormi faime, Mis laevale
 palju rohkem viqasi tegi, Üümardi kümnes
 päevast, Sari meie Saew Roomani seald,
 lahdi vöedud ja Linna silla viidiud. Jaan
 töö ja Abiga, ta Saewade Tokgi parandusele
 pandus terveks felle 1907 ta õversel suiks ✓
 Saewor parandus olli väljapöidu päevaks
 valmis, Aga Ennem öira föidu Põles =
 Akquidadi: Linu maha ühe öö ajaga
 14000 maja, Olli küll tälk näha tule
 läigid üle terve linna jägude,
 Linu olli juba poolni tule olli, füs faadet;
 Meie vene Keneral Konfili paold Kõsk
 Abiks minna dema maja peasmiseks,
 läkime ka kõik kalamehed ja lavaoma
 kamaudu, Aga peabda õi jaan Keldayid
 ka sedagi, et seegi olli suure kõrgend
 kääru all seistut maja jõest ümber kivi.
 Maja kahe kordue, üle Akquidandi Linu
 oma tähdililudufi ja sunruti paest
 kellel maja õigas eel olli suur Paarq
 sed, Olli me felle Pääsde öö kõik Linu
 rahvaga, Seal kõrgi mäe antfades,

20
Oniingul kui tule laine olli körga
Mõre olufest juba täiesdi väigupele jäen
Olukorjime kahe kefi Ahts Müügor ennas
mõre metsast alla lasgina, ollime ka
kahe valgus oma mõttelega, kuid on see
wöimaliki, Et oma hõrevoi juure peseme
Ehk on ka seal peole faare peal, meie
Romaan ja Habrikud ära põlen, lähma
kilumeedrid praar fütsakorjine möguna
oma körgid laeva märdi offi ja ka
selgus et Habrikud aonegi mõrha paisdfid
Sainne Lõunae Ene ajaks ka needgi kõrde
Põhjendan lühemalda veel sellise tule ohvrist
Majad on Faaborni linnacles kõik punut
ehidud, sielle ulgas ka mida kõgenelaid ei
ole kui kolme kord sed, Ta tule õkogidus
elli tuule sel ajal tule peald poold külijast
Arwuga 5: Kilumeedrid linnas äär alewid
Olli pärast kumbata, et tule ohvriks olla
ka jäen 280 tunnest,

Sün tahab veel kirja panma, et laeva
kalju otfa minemist ja Efim, Majakor
juurest ära põormifest, fest kurfi linnas
ellagaas olli ees folgesoli mõrha 30n. kilumetri

21
Kangust ja õlm olli ka waigneja Selge
Ütleme see paek olli Plaanidud Saewarkondori
Ta dema Omanikude poold Ennemaligid et
Laeu Romaan peab kusqile kinni panema,
Et füs teeb Riiqi Asuuraint omal külul
seal lahdi erotuisse, ja töieliku paranduse
Teadusdan veel et meie Romaan osdedi
paratasedd Ennemold "Inglis maal,"
Kunlu jutdu järgi: Köigest 380 tubakundekuld
rubla wöördufes, Agor et Laev feal Inglis
maal üle kahe asuda seifis, ilma föidu
lubador, Ta nõude laeva Kombanild anda
Lorevale täis Kaplidaucli remond, Kedamõudu
Üle õlmlik Rügide vaheline kindlusse feit
Strahowga, Ta Sealfed Kombani arwas
et Uve tegu an parema Kofuuga kuwanu
paranda, Ta laeva põhi olli neil omal ka
selgesdi peda et su kõik alunife kere põhjargo
Tuleb uus tehn ja suru kartiad ja fajad
Wörsagi ja tõagi wörlja lõhkuda mis
Ald põhj... Sda hõrevis pikufel kõivrad
ja vende aesi olemita õfaga olli ka põhjor
Kalju otfa solumifed fuured ligi jaan
et wörsge wee tõngid, poolafer mere avaga
Olli

21
Olli ka see meil Saabani Akquadaadi
Linnas kui mõda Et meie Romaani parandus
oli maksma lõin üle 80000 kuld Keisri
rubla, Saabani töö puidus ja raha arvamise
mõttes, töödadiisseal ka meie Læwa alla omu
wäärduseda õra, kõigest 80000 rubla eest
10 mal Septembris 1907 taasola füqifel
föidlime kül veel Kampfakta, Lõhe jälgj
Waakama, Aga paada põln õnnekodagi
Et küll midu kord Sahalini saare taga
Saal mooda proovidi pläijuks 175. föidla
fügoruus wees, föidlime töhale jälli
kladi voodo kgi tagasi talveks seisu peale,
20 mal Novembriks,,
Meie kala mihed faime omaid palgarahast
Kätsa, ja läkime oma hindu ja liivi
küla ja talveks tagasi ✓
Kus füüs kõik fedor taga kahjustame
et efimust kumba soovi vooda ei wötn,
mis 50 rubla olli, ja sellega akyaafine
mis 25 rubla kuss ja Kopikiga kala peald,
Nah oidas fegi faamine minule kül kül
Sest see tuli ilma töödla ja Eea föögiga
Siinoodade linnas ilma voodarakätsa

22
Teojime Læwaast õra minetul ennen kauba
õra, Efimefe Pemostiqiga Parun Strahenweldi
Kewadisoks meide voodola wötmisele, Læwa
peale teenisdufe, Lubadi ka Kohe wötdla
füüs kuide Külas oldow Andreis olli torale
Andud, lubadi ka tarbe kutsiks tillegram-
saada,, Olli olli mörtsi kum pröewadel kui
tillegram meile töodi, kus minu ja ellihli
nimed wöör nimeleoga peat olli, Læwa
Romaani Strahenweldi jaadufega Læwa
peale teenisdufe tuleniife kutsumi feoga
Söidfin ka Kohe ronqi föiduiga finna
mõlemad,, Kowamus ellihkel määradi
kohe rooli mehe Kohale, sest üks selles puidus
mind tõagi madrunde ulga, olli n füqifeni
Kui Kampfakta lõhe pügist tagasi tullime
ja Eewrooba pooli pitka föidu oksa füne
füüs fain ka rooli pidami sele Koha Kunni
Suijeti Kanaalini, Kaks kund
Agan et Læwa Simermannil singimada
Abilist arajoi olli, ja Et taife Kaestlome
elli hiusdasjoon wöör nimega, füüs fain
temale tema tahuniife järgi abilifeli
Aga fegi abiks olek olli mõne kum deoga

²³
Süs fai Simmermon omast Kodust
Eesoli mooldi sõnapefe Kirjor, Et ta ennast
Laevar teenisdu fest peab lahti wõtmo
ja Kürel korral Koduse Tulemoe, Olliga
nii et kusdasfoon ennast lahti wõtlin
Ja Riigil linnas öra läks, Sest jaadik jähin
minatimor Aafemikuks jälle, ligi 5 aastatod
Pölg olli moel 40 rubbla kuni laewa fömas
ja üle felle olli Köigel laewa peal olid aed
palga fuurufe järgi öraldi tufumaks,
Keda makfedti Kambatras Lõhe püügi
fisse tuleku protsendidest, mitte küll palju,
Elafinlaewa paatornasi Kraudiga ühe
Koifudis kahe kefi Köik neid 5 aastatod
Seda unusdagi Kirja panemada jälle
et felle efinefe reifustulek olli meil pele
Lõhe püügiist Vladi was dokki 1908 ma
Aastar Septembris kuni, ja föidlime ka kohu
Reifel päewal Taaboni Nagafakki Linnas
Seal tahedi mie laevan ald öra puhasdon
ja wärwidan, et füüs libedan kavalewad
neid tukandateid mere mülipi edafi
minekule, kahe pääwafe üle minekoll
nii Kohale jäädv, jaal olli meitorgi pääwan

²⁴
Jelle meie seal oleme se degas, nulli juur
Ekspres Wälgjama Pojaferri laew fisre, üle
Indija Okraani, ja et fell 1908 aastal
Björkoline räng palawus olli, jelle üle
föidu ajal, olla Palawuse pääraat ära
juun 38 pojaferi suurest, õga meie-
Romaan okaab ja lõihel come fedafamna
föidu teed felle palawufest lõbi ja föidime
ka järgmisel päewal tule, "Waevald
Töidlime hongongi mere sadama" siuna
ligi mis tänas übunor mere randas olli,
felle paari Kolme päewaga olli meie
tule mihed katsekaurid katelde kütfjodd
nii Palawuse pääraat ära wäfin et
edafi föid töiesdi wõimorda olli, Seal
mereld pääraas minku Ongongi sadama
Seal wöedi 13 istmeest ja ja mor finlaesut
peale katsekaurid ja mei oma "Vene
konfeli poold jaadi Pojaferri laewas
tagasi Vladi was daki, Endised onad mihed
Efi algselel Kunis Indija Okraani, päädafi
Tina ja ja maanlaesed eel rahul oldes-
wal, agor juuri palawus kerk Okraani
Kor Finlaesed ei jaomul auru andor

25 Güstfulli föuge arvai mine ekk on Suru katra
wiga, ära kiividan, laadi kaks Suru katelis
Surust tühjaks kesg Indijas okeavani ja
akogadi neid juhasedama, laev seifab meru,
kolmas Suru katdel saidi olgeld auruole
olema et külmdufe märginad ei lase
kala mide räisgu minna keda laaduva
wäldafime, olli need kaks katdelid juba
Suru aondjad fürs olli ka kolmas suru
katdel remondis, Peale felle Kolme pää-
wafe remondi, akogas föid jõelle edafi
Esi olgfeld läkfin, ei oln palju Surust
punolu aja kaua ei oln kui neesgi tule
mehed jõo kaudafid, ja oma wahlrüdu
läkfid oma jalangis, üüs andi föuge
teadus tekagi Kamandule kes foewib tule
merde abiks minna faab Kolme kordje
postga ja Puhwedist wabas taurwidufed
Mitte keegi ei tahab minnar, fest laewa
tekisgi on palavus fur, "üki olli
Wuri Waga sellega nöös ja läks ja olli
nii kaua kui tuietfi kanalit ollime
läbi juba föin Wrike mere Külmena
öhule, Seal akogas Turi klassinade määrjum.

26 Neel olli Indijas okeanis ka turi aegas
öidor pääpalju, seit foogus olli rän fuur.
Üina tulemehi kes teisde kallae kipufid, ja
oma Prugadüri fundimisi tule ruumi minekuks
Pandis need Kangeloofed, tekofi peal Suru
rintfide Küloge raudu, nii kauaks kui felle
tööle minemife taminini, olli deg fellet ka oma
Kohud täidma minna, sün pearsfime raudet
laholi, ja fai vägi se tule ruumi oredud
Jelleks ollime mina Postmanniga Walidud
kes raudu pidid panema ja raudadest
varbaks lasgma olli neel felle aja jas.
Löuoge teadus, Et üks kauri pitk finlane
olla omas Salongi, oma teisde finländile
ütdel, et tema tahub Ennast üle pordor
merre wissada, olli ga wari ja se pitk
elli ka Kaidun, Üüs andi Postmannile
Käsk, Käik jõo jaamad läbi offi Kamandu
abil ekk on tema seal peidus, Käifid füs
Käik Kohud läbi Gatkorni tuledegor
Ajor ei leidnud, Warwald paavri tunni
ajor pärast tulib nende oma Kok felle
teadufagor et temal Kaidun ära ööfe
8 ja tükki walgi jahtu pamburgach Suru ja
tälli teist korda finlast offima ajaminis

27 Sell korral leidfid, selle piirkra peidi
üles, kuru koobast Kiwi jätkde aed, foodi
tema üles laewa laele, öndi Bodmanni
paold kummi nundiga m^öödor paljast
kere ja ööldi mine oma töö Kohale
Agas tärmifel kesk pöewa ajal viskas
ennast merre keskeld laewa komandu
filla juurest, Sell korral oln Simerman
husdawoon üsna tema lõhedal tarwiran
Pääsde röngas ka kohale finlafel merre ja
liidnud visgarnife degas Kodja peri, aga
feda tema pole mitte näin kas Kodja fedas
angis püida, fest laev läks oma kürufel kõrgi
Agas Hawade walituse kokkus on kõogi
pääsda oleid kogemata ehk melega merre
kuugun, peab kinni päädmor, laiem pööras
Kohale puhemale poolte ringi, aga misagi
öönam näha ei oln ei finlast ei Korgi vesi
elli tema jõliedumakes Kaslun finlane
Ehk pöölus laewa windi alla aga kus
jähi pääsde Korgi lõngas, fest Hmelli
pääris wasyne jõ felge ja meie komandu
elli kõomail ead prantfuskiüridolemas
iga ühel länamisele ükki mooli alns

28 Heie Læewa Romaanil olli oma Eedloft
minemife kürus, teisdest wao læewordert
juurema jõoline, Söidis läbi tundis =
Häint mere onili mis tub üle 20ne versdor,
Oma vargema Ehidufe poolest wöipealeewel
Wöoks wötda 10,000 tuhad tonni Saadungid
Üld selle Læewa peal olli mool seitse
Aschod, teenisdufe degas, kellega fai-
rära föidedud ühe otforlife Kohale minnes
80 kõmmend ööd ja pääewas, Siis kui föid
meil olli paldi merest, teenin graadist,
Esimene olli üle föid Paldi meri, teine
Nordi meri, Inglike ja Prantfuse wohje
Palainfist läbi, Atlandi Okeaan, seald
Kiiberaaldari Kitufust läbi Vahe merele
Siis Suijet karalist läbi Punase merele
seald Aaraabi ja Wäinast läbi Indijas
Okgeaani, Singapuri wäinades läbi
Tüma kahe mere ofader üle, Taabani
Merele, Seald üle Ohotski mere, Haigfe
Okgesaaani rama kaudu kummi Peeringu
merre, mis seal juba jälle ligidal on
Aameeriga Rügi Alüsga maa.

²⁹ Selle lõava peal olekfin eõin föidu-
steha, oma praeguse 78ma aastalisele vannu-
joni, kui mitte põlets oln, kaks kordas
Aasdas läbi föidu teha oln Eesti ja merede
soala-würdest, mis kõigide sooride mürde
tõo wõib ära murda,

Selle pärast wöldfinoid, ennas sellut
föidust ennast lahdi 1913 mõdasda
füqifel, ja fähin Wladiwostoki maha
Seal püüdin oma suure Angru mõrraga
Kala, Kaks talved, teisde ei ümmehe-
ulgas, Aamuri nimelises lahe peal
Talitsel megadet tööd olust kalor
Sell ajal olli koi juba teist Aasdas
ja Efimendarkfa ja hene föda, olemas
ja akogordi koi seal Wladiwostoki
Piirkondadest, föda wölmist tegema,
Sõngasdele nõigu minogid ollin, taqa
waror meesdest. Selle pärast, wölfim
juus nõuks äri föida kampsatka Pederb-
baulusdi Linnas suure Pafafeti lõvor
Suraaniga, ja seal föja lõpu ni jaal
elada, ja Kala püüda linnarakwale

³⁰ Aga finnagi tulli soogavara mürde-
wöf feal oleme fega näbalu parari pärast
Ta mingi feal fain ära wöedud föjorwäke
176 mehelise falga ulga, ja öira faadus
tagasi Wladiwostoki, Pafaferti wõo lõewa
Suraaniga, Seal Wladiwostoki, jaclamoy
fain küll ära jaotikud teha, nende
wöldu meesde kääst, Aga fegi põln
mide täielik oln mitte, fest minu Eluaregne
Pais olli nende kääs, ja mina nimelogor kor
nende 176 mehe wöldu kirjas, õrwa fin
et mind ikka Kurqild üles offidje kas
Linnast ehk Külast, ja siis on ka selliks
Alaveniad põewad tulevikus für wöffin
Neljandamaal, põewal i se nõuks ennast
näha üümisele minna, finno föija
Kondoori ja läkfini finna neljamor
põewor omingu, Seal peale suure
küsimuse kif, miks mina öra jaotju
tein olen, tullid kaks pärri mäst, ja
wötfred mind kahet saabeb oides föidu
rongi pele wagunife, ja föidakgata
sis kohe Eeroobas föja tugevuse poole
minema, läbi klassi suurja taandu linni

31
Söiduqa oplime juha mõni päev föida
jündasud Amuri Raunddee lüürile. Täidaa
Raunddee Saamani Seal paigutati kõik
meie föjatwäkige jaadedaid (76 meetri tuge
raunddee lüünirongi, ja asundi meid kõigi
tagasi Amuri oma raandes föiduqastagasi
poldeist tukad eversda Plaguressensi;
Linnas, Seal vällin Kolmja pool Aardal
föja lõpuni ära, kelle lõp olli 1917. aastal
Algfeld vällin seitse kuud, 303 mandas
Wütsaq; polgu, kõifin oma tule rüsdaga
wahdimisi tegema, Söjast jaadud wainga
keda 4000 olli, ta oma kahde Koduwangide
walvufel wangimajasti walwanas,
fest neidgi olli kahes wangimajast ülejme
tuhande Reale selle feidme kuu lääkin
oma foovil, Polgu jäeks Eina nüdule
liqi; Kolmete kuuks, b5 mehe ulga
Amuri suure töe kallarde luhdaval-
jade peale, Söonna minijord ollime 40 tadaan
Täb ollime minuga Samungide nimelise
Seal jaan Algfeld 40ne tätaanoriga suure
küün, fest et naad tullid ühes fumbas

32
Kõik, meide kümne mehe kambanis oljor
Kolja ömbrid tühjaks jooma, ütlefin
nile küll, teil on oma i gal kümne mehel
oma ömbrid, ja lewa normide koorukfi
tehoge ise ja vädage, tõrge meide oma mitte
panude, õga tömmadi meide oma wöfa
höefast üles ja lasdi kõigele tühjaks
joonisele kõifa, ja veel akogafid mind
piigama et minna olla Wene sakslane
tuhkki, Ooh füüs töufid minu näwid
nii kaugele, et wümafe föjat kääst
Ömbri ära tömbafiu, ja ise fedar wümar
jooma okogafin Siis lõi üks tädaav
öbris olewa lewa segu mosle näoje ja
hindade peale, Ah füüs kodus minut kann-
adus, et akogafi tühjor ömbriiga ncid
peksma, kunni fellist plekqi kõik kõitde
söhi, ja mis mina mende kääst töö rüsdas
kätsle jaan, selle mende wasdu purus, perfin
ja omas mõttes fedar mõtlefint, et praegus
tureval miljooniid ära Söjat, õigust
nõudes, õga tie ei tahat oma perfe pefu
Ufust veel sah kudu. Seela mõodi mõtlu
minu näwid wäl rohkem töusma akafid

Peale tormamise tuli lõper selle
pärasart viimordi ära ja keegi ei julgenud
änam minu ligi tulla, ta päewane töö
Olli ka tarvit äratihed, arvafid kõik
kohale minemor,, Did fin ennast terve
selle pärastlufe sõewor nende Wahel
Ennast, tahdfin näidatkor, et mina ei ole
ki kordar, ükfi Tatdaari keele fuma olli
moole tüduseks, õhdu eel kui meide
8ma tundiline töö deg offas olli; Akafid
Tatdaariid ühes sumbas, paladide juure
minemor, meie 25. aastamurojite järgi
mina ükoffik kõige jõrgi, Nõen minnes
et Tatdaariid põorfid, firgest minukust
järsgu winglis paremale poolle, meie
ülemuse Portdaljaoni Komendandi olev
Paladide juure minu rüjust teadeid-
würna,, mõtde olli mool firgesdi edafi
minna. Ago kui mina ollin finna kohda
Joudn kus Tatdaariid põoru ollid tein
Uihgas kõejon hüides min oma juure
Ta jaingi warfi finna, weerand kilu-
mataq qiriquqar selle juure Punafe

Abemege Komanduri ette wovrondi 34
Ennem minu fönnor föud mist laskis need
Tatdaariid ära minna ööpuhku sele paladidi-
ide, Küsimine olgas ka für Kohle minu
käest, Miks mina Eina töö juures rüelu
olen läin Tatdaaridega, Seledafin täale
oma poold kaks korda 7ju tuli tuliku
ära, Teisel röqimife lõpul nõgin et taife
oma abemeje muigamise naeru tegi-
peale Küsimusde ja Kostmisde käsli mind
ka puhkama minna, Häkfin ka oma
Samuragiile ühifusi paladil, peale õhdu-
föögi jaanor, ja pannin ennast ka
magama, Ago unesi jäähin üle poole
öö ajal. Närwid olli id fellaks korrast
ära, Tärmijel Õmingul tuleb üks =
Komanduri kaufmenagi tensik, Käfuga
et pean Kamanduri juure minemor Kohle
Häkfin ka Kohle selle juure Punafe
Abemege mehe ette triist kordla Wohrondi
Esimene Küsimine olli, Kas õhdul Paladis
ka tüliz olli id kordfin wene keelas
Nar Kakq oni Böll Wasse wöfokor,
fuühendab et tuli ei oln glaigeroodija

Pearle selle efime se küsimuse, küsits
 Kas mina arwan kokoga õmedis ennat
 mõistwad olla, temale kõik ära räägida.
 Kus enim kokgaks olen oln, akas taa
 Wanu Endi fi Kokografi Kirunia, et olla
 muclad kui fad, keele olla soorit
 ja poolane, mine keedu kõögile tööle
 ja fadid veel Endifed kokgad mõlemad
 Eina tööle, kui neist fulla abilist ei kõlba
 ja wöldla omale Eina tööld mu obbilifks
 köösl; ka kohe kõogi wöimu jaama minna
 lähen ja mõtlen, et korraga Endist kokga
 lahti üteldas, on mool alwemaks, just
 et ei ole mool teada kui palju keedu
 õnid, pean kateldefe panema, Arwofin
 Wanema Kokograha hahni jäeda, aga
 sellegagi fain teise pörewa õhduni olla
 vägin et wanu endine kok peab ennat
 õnannak ja mind temat käpsulufeks
 Kokgra poifiks, siis lääkfin jõlle teist
 korda kamanderi juure, räägima
 et see endine kok mõneku obbilifks
 ei kõlbta, kõsdi üllus wöldas Eina tööld

Selle peale ütlefin, Et arwan ükki kor
 seal tööga valmis jaanist, kõsdi füüs
 ükki katsed teha, ja voldi mine ja
 ütle täale et da minu juurest Ennem läbi
 tuleb ja Eina tööle läheb, lääkfin ja ütlefin
 kor nüü Endife Kokgale, kes kor kohe ära läks,
 oh füüs akgas minu oolpus, ööd ja pääwad
 ofi Algefild terve efimene nädal, tegut
 fulla puude jooks varju kumri, pühkimise
 punad, neli wask kateldeid õerufin kilda
 pölded ja falweldi rätiquid pessin ära
 oma Kokgra valge mütsiga, kõik olli
 kor mool Number efimene ennem kordas
 kus kamandeer efincert korda fulli, ja
 esdi Ennem kõik ringi läbi waadas ja
 füüs kui akgas ära minnen üpler moole
 Et minul olla Kokgra õmedis täis-

Polni Paräädok Esdi keeler täet korralda
 Sell mool olli n kumai linea töö lõpuni
 seal kõogi jaclajaks, rohke kaks kundi
 Olli wäl seal Nelja soenud wene lafeg
 teist korda riju tuli olemas, üsnar
 Eina töö lõpku pörewadel mool,

Ein³⁷ olli kôik juba vähigesse Kuhjäder
paandud, Agor et neid Kuhjäfi piidi kôik,
Kõrgematche Kohdadele, ära aröidarnas,
Sunre Damuri töe avel tööfu eest, silt
oll: see et ära minukust pôln wal
Tutcuigid,, Agor et Eina töölii ühe
bõne olli,, ja tööd teha pôln olemas
Üki: Flu lufal kui val õlma päewal
Süs fulli: Kamander. Õhdul meidle Paladid
juure ja akogas rääqima, Teade Mehed,
mina tahan teile ka Wabachust andas
Haliige Emast Kolme soortsiifele ja
Süs wõib efimene partdei juba oome
ära minna vüeks põeworks, Damuri
Sunre pôllu pidajatdele Abi töödele
Teha tunimor omale, kôik ollid ka
felle fooriga rahul, Hümane üfdelu
oll: veel Kamandeeri poolt, Et teie
feal minule misgi alba ei stu ja
tööla Tooma ei akoga,, kôik lubapä
Easeli: olla Efimene partdei läks,
Meie Damurogi nimelisdest Wenelastus
22 meet, Veljandarnal põewor

peale lõunaid, kella 3me Ajal tulevaid³⁸
neli täis jaonud Wenelast feald hõigasi
minu Sunre Kõogi, Ta akogafid omale
Lõunast Keedufi ja Liha protifusi nõudma
Ütlefin hüll et teie jaagu pole mool mitte
wõimalik oln kateldese panna,,
Alogas ka kohe sunrem riid für kui üks
taholis mind felja tarkas oma alla panna
Ta teine wal katla kaane moole põlweide
peale sisqas Repudle tjuhnõi fõnadega
Süs tömbafin juure tõmife Kulbi Katlast
Ta akogafin fellega neile peale formamist
tegema,, Härsqu näen et naad minu
Sunrest, kôik pooljoosdest läherewal
oma paladidele,, Nõgin ka kohe et
Kamander tuleku teel tuleb, kis olli
fedetüli: olkud oma paladi es näin
fulli: Ka varfi minu juure küsfima
miks naad sinu tegewust segama fullid
Rõõmopifin temale kôik kaks korda ära
kübis für kus naad ife lõin on ülefin
läkfid paladide, Kamander läks ka
für paladi juure Agor mehed olli tenu
tulegu näin, ja paladi tagu ääre aldi-

Met ja rap: qu se peidu lõiin, peale selle
tulli veel kamander minu kaudu keda
minemisega tuli põhjufi veel kord küfima.
Tärgmifel pääwa omingu kella 8 mo
ajal tuleb üks tema tensik selle käfuga
et mina pean kamanderi juure kohe
minema, lõkfin ka kohe finna seal
akas ka kohe föuge rööqimine moole
ütlus et tema föide täna jadulas obusiqu
tükis Eina tööde juurest örv, "Formino,
tulle ka täna örv, nende töidu väo =
wangricle wäldajadega maa et mina ei
lähia mitte õnam hoodu õga minnel
olla teine kohd, "Sõjast jaodud wanide
oträöidi, seal olewa Kadroovi kamanz
clule Artdelfikuks ütlus wel et find
isse ei lasda mitte ilma propusgata
tuleb köige enuem minu kohe kordse.
Kelliskiwi majorje teife korra peale
Seal jaad omale minu köest Propusga
ja köik parema suhuluse omale
ja ööldi et tema jaab seal köigide
nõlem suhulaja olema, Propusga moole

Kötle anniga, für kui olli enneköik
oma glad elu temahemm köik on rääginud
ütlus et mina olla juba viis päewa enne maldi
finna Artdelfikuks Priisaafisisse viidud
Ja endine Artdelfik wölkja viidud, ja et mina
ole finna Artdelfikuks küll viidud Aga
moel ei olla tarvis mitte selle tegewurt teha,
Propusga häes ja lähen körgetde värvata
juure kus karamul wahimes prüssiqa valvel
oli, küfib mis mina tahat, üllefin kastavale
oma propusgaad näidades et olen sija juba
määratud tulijaks, köödi mind kohale
jäeda mii kauaks, kui Polgu kondoorist
teeurna isel tuleb lasqma, tulliqid
varfi, ja waadas propusga läbi ja lasgi
mind sisse, minnes mötlefint ja lähen
kus kohda moel kohus on wel enast
näha vüma mind ja minu tulekud
Arwanfin kohe lähen polgu peor kandlaari
lähen wel mõni faam edasi tuleb endine
wanas Artdelfik vardu, ja ütlub für
Noh für wötlad minu käest köik
täna, oldava Inwendaali vardu

41
Soga et mind olli ära keeladud mitte
Nequist teha Artdelli amedis komandeeri
paold, füüsülfefin wanu ordelfiku le
Et on täna see ilise öhdu töödu, mitte wöimalix
aga come annas minule kõik üle.

Peale selle kokku leped, läksin veel polgu
Kondori näha wümo, ennast, ja sealci-
faacleeli ka mets kes moole elu tua näidus
Tain esimene kord öhdu föögi läätele ja panno,
Ennast vooduse magama Soga üni ei tuln
Kuidagi, mõtded kõifid miks parart mind
faacleelud on, ilma oma arteltsiku tööde
lubada, tööfin omingu kelli 9maajal
üles oma tunni Kolmest magamist
waadan ringi selle weernd kilumeedife
furuufi kandilise plaik aja sisse
Tahdsin ka Endist Artel figuus näha
Ei ole ka sedagi näha, tulli tuba louna
föögi aeg, nän et üks stuleb otse minu
maja ja koha poole Polgu Kondoorist
Tulliga maste kärsu tooma et pian
kürel korral Kondoori minemor
läksin käfu toojaga üher finna Kondoori

42
Seal sisse minnes, tööufid laudade
Raqufed pürdi üles, ja akogavat rööqima
Nii meide Artdekk miks jaan meid kõiqi;
196 meest ilma lounafe föömada jätkid
ütlefir mina et eila fai Endise Artel figuus
nii rööqidud et täna veel ümber jaan
wasda wötna, Noh füüs ööldi et fedor
teist korda önam tulla ei wöi ollor,
Höötsin ka kohe ümber kohu wasda ja
föödfin linnast ära tooma, osufe pääw
jöoks katdeldefe Keeclu oinid Kokgatelle
Walmisdufeks, Soga et liha foama kohd
wersda etüüs Kaugel olli füüs läksin
Teist korda obuse wangrigor fedor tooma
Toidu Blad olliel maol ilma rahaliku
osludca headud Kohdadust faado, Soga
ennem arende tooma minetud pidiin
Paldaljooni Kondoorist, jaamife furuufi
treibu waanid pötmar seafje piffari
ja allakirjudu sega, ja foama ajal ka
minu ütl Kirjaga liha foamist mis
Kaugel olli, lubadli mind 5x pääwane
oja korraga ära wöftla ollin kaije
sellega Kaugesi nöös, et infi pääw finna

mittele äraldi köimist ei oleks
 Sain wüe päewa treebu waani cl kötis
 ja tõin ära wüe päewafe liha korraga
 Yllas an fin öhdu kohu kokogade kätte
 Domfe keelus oja ja üle jäedava paunin
 oma pakaauj: luku tahor, mis minu
 jäoks olli köögi maja avahelina. Täna
 Selle efinene põwar enne luna ja oja olli
 õnamiida ka kokogade tegewurst vaadamus
 aga peale lounad pidin saadeduid obusega
 ära töomist tegema. Kokogade jäoks, olli
 Algfeld köögis nende juures, kui mötlesin
 lähen nüüd avahelina tahor, oldavat
 meljor põterast lihor eadufa jargi ära
 jägama, ja lakkim. Varsdi kuulen läbi
 avahelina, et üks suur fland köögi.
 Tuln olla, kellele köögi tiefurnas teada
 on nabi, tõnastest keedust ja föijade oru.
 Krist kuulen et see küfib herson füür
 köögi jäos Starssi Hööfivõide eurofuda
 jelle järgi tulli köögist Tervailnor
 ja ütles, mine köögi! Kamander Käsqis
 tulla, lähen köögi näen jaal olived

Kangesele suure elektrogor ja pikkar rindu
 katniise Abemega osja maa kõrgema jaagu
 õla pealiseid progonitukudega, jõhini seimor
 Waherondi, korraga okgas ka minuld küsimu
 Kas oled fina selle tegewufe Starsfi(fuhd)
 ütlesin jah. Harre wöfakga Plagorodija
 peale selle ütlemise lükas kõögi ükse walja
 poole lahti, ja lükas min kõi täkoja
 ukfest wäällja, isegi tulli ka moogor wäällja.
 Hüüs mind kõögi ees oliwa obusde talli
 nurgani, ja näidab täkoja, seal olejad
 pefu röks ja nende olli kahde pun pütda
 peale. Kesi pefu veest täi olli, ja seingi
 olli kõik seal ära määridud näher
 kargas jaal ütlemisega Eta h'fubpide.
 Nam fest, tundikele mis see full jaon
 ütlesin taale olen efinest põewor omae
 Kohusde tündmisel, Parandanawigad kohu
 Harre wöfakga Plagorodija
 Peale selle waewar mind oma kamanderi
 kuld veel kaua. Kes jelle omidi moole
 algfeld ära kulus, Aga juigi köös mitelu
 siord meie Kadroneri köögis läbifa märga

Sept⁴⁵ moel ollinqi felle Efimefc Wene
Ta Sakfa föijor Aja läpuni sealstetelfiks
Söda olli ka otfas 1917ne Aardal, Sain
Ka ife wabadufe minaku Kodu Kohale
minna, "Söidfin füüs jälle oma Lindor
Küla ja tagasi, Seal ollin kaks salwed.
Kala pügil Aamuuri nimelises lahe peal
Tuid oma Küla metsdel kaitst noosdar
peal, Wanemaks juhiks (Priigatürük
Algus 1919 jaanuar, Kewade, füüs akgorfin
omaale majaa ehiduse jäoks terradüni
fuirust Kohdor jaamaga, kuhu majaa jaab
panclud, Yelle jaamaga olli palju ennen
Egiemist. Sest füür jäigu meie Lindor
küla läbi teisust perest, ei tahdnud mõõt
mitte anda seda terradini liit ellu
Kohdor, Et nendel omal igal ühel, äua-
metsdel füured fajor tünutilised, maad
fünor töölisele käes rendi jaamal ollid
Viiimase katte tegin veel meie Küla
üld Koosoletku pääwal, Et Kirjudafin
Ennen Kodus Koha jaamaks worni
walmis, Ta iqa ühe peremehe nime

Wääär nimesega peale, järiekordas, Töös
Päkfin felle paberiga Koosolijade seko
hähn seal felle suure köige ennen, kelle
Raadfin et see Lubab ja Alla Kirjudab
Seda moodi Korjafin ligi kümme kesollid
anniga nöös, ja onad sild Kirjad annud
Hümasdel olli ka Kadufi öbi, et naad
ei tahab Lubada, ja Kirjudafid ka alla
Anni luba, Nii suur hooedufuse kultuur
on mitte Eesti rahwas olemas, maacle ja
muu olewsudega, "Uue õfunikqu eraselu
Akgorfin ka Koha jaamad Koha peale oma
Maja tegema 1919 mäabarcla füqife prole-
walmis ja kavas Elanik ka leidud, Eestlane
kes olli ka fija õfunikude maale tuln
oma wanemato ja Wendadega, olukust.
Aardal kümme Einemald, Vimega Tuula Blasi
Törgmiste Aarsda kewadel Akgorfime suure
oofju sega, Viljabad õunakuid isdudama
ja marjapuu põesaid, olli me mõlemad
ka seller tegewuses enim ead õpedust
jaan, Nii et meide Aja Kasvanud
ja majanduse ehidus, olli köigestette
lõin 1928 märts Aarsdaks oltika ferk-

Ajaks juure tuln "Tütdor Aina" ja
poeg August, Olli ka selle Ajani juure
sooni mõne tähfama juhunisse, keda
Esimene näha töi, 1923 ta Aardor juvel
Jalgas Kuulu jutt meie Linda Küla
mõõduli, Et meie Küla ligidal olla
mõre taga Tina Kungkuni falv. Söja
ürsus, ja olla kuekünneline juuris
falk "Warfi" selle esimehe Kunkuni
järgi, olli Kar Kuuldor et Rai Reiju
meie Külast olla ka nende Kambare
läin. omor Eesdi Tina Keele oskusega
Warfi töodi Kar Kiri Eesdi Keeles
meit Kooli majast, Kirjas Olli et
peame Kõik pered, Wüma Valged
faku 3m paudor, mõre Tahor kur olli
tühjad Korealaarde majad, Aga mõõd
Olli üksi wäl kalliraha väädus
jaabam 50 rubla juure pandus
Ed öhdul selle Kirja jaamal kutsudi
Kõik meit Küla 17. pered Vld Koosoleku
mei oma Küla poold kutsuge, et nüü
saidama Kas viga woi mide eriga

Mina Koosoleku Käsgu jaamal, Akon Kor
Kohe finna minemani fedor poold Kilum=
meedrid, maad üzna mere ärit mööclar,
Ja mötlefin, et mina lõhen ja ütlén
Kõige koos oljadele, Et minor ei foor
mitte täidma, seda peale pandud
normi millasqid, Sedor jaagu noord
Seald Kurst noord Kergemal Kätsle
jaanvaid, Akatufin ka seller mõddes Kooli
Sup. on, Kur Roi peifi Tso ja Emu Koollid
Sisse minus ukfest alli Tiwan Wasge
Kollarde Kula Pähedal Rangi nõnime
Tiwan Kohe püsdi minu us ja ütles, Et
maand olla juba Kõik otsefiks tein et
felle peale panikgu oome Kõik täielme
ja für wöime rahulikumal omor majades
öölide majades, Seal ütlefin wäl
Käigz koos oljade us, et mina Andma
ei saa millasqi Tina Kunqu fidele
omor foswiga ja käigz Andma
Färqmäfel pöewal wüfid Kõik mei
lõist pered iqa üks 3m punda juhu
mõre taha, Aga mina ei arün mitte

Neljandamal päävorl eame Lõunaid
 Kuulen omast lahdi pandud akendes
 Kõvad Mijdu Wene Keeles, Kafän põhadi
 see on Pere maa tüle võlja, Maadani ring
 üüs wümodi: otja obrnast, Et sedi mere
 pool võravatde, taqa en Kuus Tino
 püssi muest, jo Boi pteis ka nende ulgas
 lääkin ka kohe nende juure, oma
 poolpe kahe vöravaoc wasdu, agor
 naad ollid ise väravade taga pool.
 Kifor kükus ka üüs kohe sellest, mida
 mina pole ünde täidnud nende käigu
 ütlesin ka oma poolt neile, Et teile
 mina si Anna millasgid, seda peale
 pandud normij, oma foosiga ja käega
 mitte, Aga et mitu tund Olli ka
 minu selja tahat, ja oma, old
 sõna paar sinnor liige pannu! Oldi
 tundlik, tulled meidega. Sopka see
 mängaslikum, seda kuuldes lügafin
 keise vörava pool lahdi ja lääkin
 nende vahel, ja ütlesin Kui keie
 minu Naefe fooga wüde, für tulen
 ise ka, Saame für näha mis für saab

Peale selle kifor nägid et minu poold
 Äppa and mist ei tule ütles nende pea
 mes,, Kas mina seda luborkfin et
 maoid, Klaari fi sedgi joomaks jaag fidz
 Selle hüfifinuse peale ütlesin töhe
 Olge peaks ja tulge, tullidgi kõik
 korrangor minu maja se laudor isclumor
 Tundla kannab neile ja moole tee lääpid
 ette, Rüüban ka omast tee kloafist ja
 Kunulan Tino keele funoi,, Seal hufis
 nende pea mes Kas minul kalar ka on
 neile andor, Hüfifin mis August kalar
 Selle peale ütles nende pea mes Uhkigid
 Miss August kalar full ka on, ütlesin
 minul on Löhe Linoki ja Keifa fordi tund
 Selle peale kärgis mind Löhe kalar walmi
 panno,, Tööfin üüs wärsdi lauast üles
 ja paanin Löhe si peale pundla ofa nine
 lapi qege fizze, Eeseli pakigid es kande
 pääzagga ja üüs näha onfin Kui akg
 afidid üra minemor, ja für ööldi et
 naad tulle für seda pakagi üra wötma
 Kui nendel jelle wötbuer veel waja on
 Mötlefis eh die tahade veel moole tulla

Läks poov pönewa möödav, süs tulli üks Tina püssi mees minu Rapba kerk pönewa ajal annab teredust ja iselub foovidud istmele, hüpib mis mina felle kohapea föödan, ütlefin läbi akna käega kui nõidordes, et minu töö on iga pönew majade elutuge töö tööks. Selle peale ütles Kas mina tahatkin nende kambam tullor ütlefin et moel felleks oegar ei ole. Selle peale tööfi ja läks ära ilma kalo-pangit wötnacla. Sellega olli ka wüman fee kes moole küladomas käija olli!

Teine juurema föoline katlastrohüs olli: veel seal Lindanimelises külas kaas abiliseks oln ka minule. Elafinie rahulikuld neljor kepi omas wüma ja telliskivi majas ükist töodakse kiri, meie gaoedwi Raivooni peaa hondorist, et peame ära andma, külapeale mõõrtoodud Kodanikude tafu markufs 300 puncla ja ubafi ja 300 puncla kaeru. Olli ka see et kohe kirja järgi tullid ka kaks Raivooni meest Peitscha viedetid, wene kulus.

meie kulaage üld koosolekuud tegemor, Selle peale jändub meie Küla Ansii kohda. Kuidas seda peab kokku korjamor ja ära jaadmata Raivooni oma Küla kuluuga läkfin ka Koosoleküle, Efimene käsimine olli nende poold, Kas olede fellegorka nôus andma, mis tiild nôudurkse süs Aage köied ka lugemiseks üles kõik aja fid kõe üles, Tiwan Wärge, ajas oma kaks kätt mõlemad üles Õppi täielikguld, wasclor wöeclud et täidame, skordi felle tegewufe Darwis Kokku korjajad, ja ära jaareljad walima Walidaw kandidatiks korjufid kõik minu kindli siine teadet vändes, Sedat kuuldes ütlefin oma poolt nii ärge mind mitte felleks walige mina olen terradüni labanik die saja tiiulisele mao pida jahdest. Ta moel ei ole ühdegi rendniku olemas minu aja mao peal. Soja pidin ikka akofama, fest scha ei jaan, terve koosoleku nôudmisde vasolu

mitda midaqid teha ollin Validus,"
 Färgmisel omino ul lähen Tiwan Warje
 ma ja ka Normi ja ema waadam a Seal
 Tiwan ütles, lähme Sida maja Tahor
 minu peksmada sei ubasi waadamor
 lääkmine finna, tiwan wödor kimbu
 Uba warfi ja näidab ja ütles, fõurfi
 Ubafi feal wasdo ei wödor, kutsub =
 mind Sida waadama tulla kaeru
 lähme. Aida ette Tiwan kutsub mind
 Sida waadamor tuller, heledud efi
 ei läin Tiwan töob für ihe põo peal moole
 Kaeru näha ja ütles Waadon Wassel
 fõugfi Kaeru ko feal wasdo ei wödor
 Akgafin teindet majadest läbi kõimo
 Tegar pool olli wõga ailet fand ja vähle
 ja pealjude ei oln neid maha külvadu
 elngid, "Vü lähesgi minu ringkäik
 ära Et ühe obuse koorma osa korjadud
 saigid, ta selle meie külvadu varor
 Kõrv Raajaani wüs, ja Kirja faadfin
 ka temaga Raajaani Kuidas su hõrgu
 Korjamine alli olnu Peale jelle
 Algoar rahu aeg liigi kum Aegor

Üüs tulli: Linnast Kohus meie suure
 Eestlaadde Lüwi Külafe, fain ka kütse
 Poovesuqua finna minna hohdu ette
 Seal füidisdaid mind sellega et Küli
 pinnar suuruse järgi; oja makufi olen
 Korjamaa orgean Õga olekfin pidan fell
 normi suuruse ükstezikasde Kulakade
 peale jaanema, õga anitde Kehrikudeld
 nõudma Selle vatsdi qu dequ pärast
 Möisdis Kohus mind kumeks kumeks
 oma Raajaani Skedoeri tunni töole
 Wene Keeles Rinodilkar Sai ka finn mind
 dad, pääwoi nime Kuidas, Seal Skoo wi
 Mitifas, andidusole öraldi ruumikas ja
 puhas tuba moole ükki elamifeks, aga
 teised Prinotiffikud ked on olli üle 30 ne
 ollid minu omast Kangemal ühis
 taas, Färmisel ja õewal tuleb pea
 Ülem minu tupsa ja akgab Küsimaa
 Kas mina olen Ehidufe tööle tundaja
 Ka sun ja Kiwi töödel siemond tööde
 Timotee kõik oma read utt aavatud
 Ütles lähme mina näidan fulla
 mis moel tarvis teha on-

Lähme üle täinava teine pool, mida
 seal seda Esimet majas. Et see on oln
 endise paremehel Finlandi kões kauba
 majaks oln, ta tema tahab seda ümber
 muda, miliitja jäos konna tarvis
 paremaks fauna majaks teha.
 Käib veel kas arwan felle Reguuga
 valmis jaawad Ülefini ja hoidan,
 ütles siis sina mine oome obusewangriga
 ja see onca töö risclad seald örakellega
 jaad füür töödama ja ööldi et mina
 väin paar päewa Kodur ka olla
 tägmine päewor omingu varu läksin
 Obuse wangriga ümber vare da oma Kodur
 Päewor olli n Kodur, siis tullin kolmandar
 päewor jälle tagasi, ta argasin kohe ka
 tööl, sauna ahju ja korrud tegema
 vaudufi ja pingi siisse tegema õga
 Et muul veel palju töörüüdu kellest
 arvasin et meid seal jaadon,
 Esimene olli kõi, teine kettri mutre
 wöldi. Linraud ja mundgi veel
 ühe kästi meid jälle öra pann
 minna

Ed felle päewa minetu öhdu iljus, kui
 Tuba Kondor Ammu olli oma tegewufe
 lõpedan, Tulli Pea Miliitja ülem minu
 fauna remondi majase ja okas rääqima
 Wöld jaagaa minen kõngid ju noelad
 Lähme veel kord Kondori, läksime ka
 kohe tema keerab ukse lukust lahti
 ja äädume mölenad efi fure reumi
 fissee, Seal näidab moole ühde pitka
 kästi peale, mis just kerk too pörandal
 olli, ja pütsa töis olli rohkem kuhja
 peal kui kästi sees neid olli, Käsgis
 mind felle kästi kinni katila waneri
 etk minu osjaaga Ülefin et Kondori
 peal on pitki sing pleksi fi käb üdine
 meid wöldi kästi wöldi ja katleks pele
 lüigin, Õein ja lõin pleksi katleks peale
 Selle järgi läheme jälle mölemad,
 Kondoorist wöljas, minu läksin oma
 sauna töö majase, ja pannin magama
 kerk öö ajal kumplen oma asemel et
 wöljas on fure plasti lastmise praktil
 kvalid lendavud, kargas; tekki udu-
 tel, ja waadan pimeduse läbi üle

Lahdi lükojadud prao ei näe midagi
 Butdu pea tagasi et seegi kui lidele ei
 jäeks, täalle sõfemile tekki alla maagamor
 Aga sealgi uni tulla ei saan, aga fürgi
 Kaidu eel ehk tunni maagadon jaingid
 Üles töuscles mõtlen kust kohast mina
 fellest teedust saan, mis pragin ööfe
 olli, jaan felle mõtdeks, et lähen ühifuse
 juure tupa, kus üle 30c Prinodilitfad
 ollid, läksin ka finna ukfest fizze
 minne, hoolub moole koi vordur meie
 oma Lindor Küla mees Ants auüür,
 ja akogab rääqime, oma Saaremaa Eesti
 kelega, Kas ja teed mis meil täna
 ööfe olli, Meile tullid metta püsifid oma
 Kambani Tahdmor küpsin õnfull ka
 olli füüs ka Kedajid minijaks oln
 Ants Koblis füüs Yôugudega meieci
 lähen, Meil olli Ansuuga felle pärast
 ei rääqi fest teifel olli: kõik Wenebaf,
 tulli sead tagasi ja pannin lubadud
 Obuse Wangri ette ja läksin äratooma
 meid tarbe töö rüudu teife korruse
 minevaga

Kodus rääqifin füüs kõik felle sel olewa
 Juhtumise oma Nafe Tuleole ja pannin
 oma poold felle veel juure, et seda Püü
 lasqmist, ja wölkja kuffumist tegid
 Skoodori militfad felle pärast ife
 et proowi Reha Kas oma wanqid
 kui mõni wölkja tuleb, ja metforpoisde
 sekka läheb, Oldawat walitlust
 mahor ajaomifeks Tärgmifel omingu
 läksin jälle tagasi Rajaoni 40mend esedas
 obuse Wangris mende tarbe töö riisadega ja
 wüfin kõik oma remondi töö lõpuni valmis
 kutfud mind Kondori, ja ööldi, Oled oma
 Kuue kuu aja õufasdi, Nelja Kungas äter
 õra oln oled waabas wöid jälle Koduse
 minna, õnnlane felle küidi mehe kes
 sind ja finu töö riisad ka ära doob,,
 Algatas Kodus rahu wabadus ligi Kuunaga
 olli n felle wümafe põewor 3me fajufse Lamba
 Karjane, aja fin Lambat Kuuri aid o
 ja lähen Koduse, Kohe tulevood Karmiku
 majase Kolm militfad, ja ütlewad
 et naad on tullen moole läbi otsumist
 tegema ütlesin Ologe 20ks ja tekkige.

Käisid siis kõik Kohad Kalabi old ja
major peald, tulewad minu ette Koha
kürgiga ütlewad et need noored örra
wüwad, et olla välis Rüügide foradud
Kärsdi ka mind rutdu riidele paunor ja
mendege ühes Kangaufi Tullor, seal
olewase militsade pundi, Algors uus
Kohudavas aja järg mool, Pimedus varbi
ta wihma ja jah völjas et maa üksna
pörub tarvis veel Kangaufi minnor
Pärit vendera vasdon ööd, Küsfin miks
pärast mina finna pean tulenia Ööldi
et seal olla veel minust vähigefj Küsimust
Küsimin kas pean omale lewa Kotdi ka vötma
Ööldi ei olla tarvis vöfdo, Arvafin Koha
eimina teid ei usu Ajasti lewa Kotdi föömo
ainid, täis, ja felga ja lõkfinie, Olli pärast
pime aeg kui finna fainie, Seal Kangauf
Kärgi perekond peal ollin Kaks ööd ja
päewor, Sür Tulli Aburu Kaitder Kangauf
kes olli peale Korjan föugefi nägu minagi
ollin, Wüdi mind ka Kaideri peale
ja Wüdi Wlai verdoki linna ja fealjo
Kõige suurem kipbrunde Kiwi magafe

Seal offidi mind, Kõige oma lewa Kotdi oga
punold läbi, ja siis wüdi min feald oovipoold
Külist ühde Kiwi pörada Kongi kus Kolm-
enem ka ollid, Seal olli kuni ööd ja pääwor
Seal fai mõteldud, nü et peatkoos, allikas
minema, Miks pärast mina fija fatdun olen
Süid ei leisja omale Kusqilgi, kuna emal
päewal Wijakfe mind völja ühde puhda
Kabinet Kambrife Seal isdub lawor
taga felg warda finna üks arja mees,
mind Kärsdi tema warda lawa ette poolle
ihududa Tschufin ka Koha Käsdud Kohale
See laua toqu ne akgas Koha Küsimata
neis nimi väär nimeta, üklik wöi perekondlik
kus fundin Missugufes rahwufes kui wanu
ja mis dasdal ja kuu päewal fundid
kus ennen tegewufer olen oln ja Kasmina
ka omaduli omaval, maast ja maajadest
Ja Kas mina Enne füi pärast wangisidud olen
olen, Koi Kirjudab olewase omale üles
Selle pele ütles et temal olla steadar
Et min oller omor Rajoonis kinni preeud
ka ola, felle Küsimusega akgasfin juba
Aru faama kuit Kohast ju tulla vöis,

61

et fün praeagu isdun Küfir veel Karoli
fool feal Skoodowis misagi juhdumisi:
Ku näha oln, Utlefj et selle minu fool
olemisfe Neopas muud ei oln kui fu et peor
Militfaide ülem Tulli õhda ilja viin Kondor
wüma, püsside Kordi Kinni panema
ja Selle ööse Kar fuur püssi Lasmine alligid
Kedva omast magamise asemeld Kuulfin
Peale selle Tullid Kaks ja wüfid mind
Endise Kohda Taqasi Färgmifel pääewal
Tullid Kaks püssi meest, ja wüfid mind
Wladivosdoksi fuure wanqi majafe
Seal ollin Kuus pääewa, Kuunia pääewa
õhdu, Käsdakse mind wälja Tulli ja
Wijase mind uude fuure mafe tupsba
Sisse minnes näen et feal feizwad püsti
Kuus meest ja Mihkel Alofi ka nende
taga on, horraga akyadi ka minulos
Küfimine, Sina kindel Räärgi nüüd kõik
kuidas feal fool näha ka olli oln
Sealsetest Militfaide tegewurzelut Utlefj
Kohe neile wasdu Kõe ka wäl ülewael
oides, Küfige fellust ennen minu peale

62

Koibor ja Mihaili Alofi Käest, õgamine
ennem, minu Käest, Sü akyafid Mihli
Käest Küfirnufi forma Mihli kõne läks
korraga fedar moodi, Et minu Noire
Tuula Olla nende foas fedar moodi
rääqinud, Et tema mets olla Kodus
fedar Skoodowis tegewurd rääqinud et
aru foonda Kas nende onadest wanqida
Ku ettefa prisda ulga minijaid oleks
Et fedar tegid isfe Skoodowis Militfad omard
wanqide üle katse proovi, õgatsettar
prifa feal ei olnojif,

Peale selle Küfirnusele wüdi mind
oma Kambrije taqasi, Färgmifel
Pääewal tehdi minu wanqi Kambri uks
lahdi ja voldi vled wabas wöid ja le
Koduse minna Efimene ja motti moel
Kipu unde loori minemine oma Uuri kõtde
forma peks, pain ka wüfakald eitud
kõtde, lõrkfir sadama ja seld wüs
mind Sina purju laeva wirm üle
oma puhdi, maja ette, 40 versdas
Kodus jõlle prüufiges

63 Peale selle elasime neljor Kefi omas
majas rahuli kuld, kunn 1930 nadalas da
füqiseni, füür tulli sõuge seadus, et kõik
murede rahvad külaldest, peawad aegpa
tööle talveks minema, seda kuuldes
Möldlef in minor fonna minna on.
Wäga allb kohd minna seal seda
nälja normi föömaks faamor ja Karu
koobas elasda, kelle isepaqad arha,
lähedan ennen laevar peale teenima
hõikfigi Kotdu Wladiesosdoki Linna
sealid fain koha ka traab laevar
Pahklaani, peale töö Kamandu ulga
koha 30 rubla kuni laeva fööqiga
Seal kolm kuuel teenimas oles, fain
oma Kotdu oma Noesi Tuulokäest
nii fuqufe kirjas, tulel kürel korral
kord Koduse, mind sedi lasdegor
emast maast wälja, ja hinnast
tullid halb trest kondori mched siin
tule ruttu ja ruttu kord Koduse
sawaldofi seda minetud laevar
Kaptenile, see ütles et tema lubada
ei wöö, Ennen minu kuu kuu teenisda

64 Segor, aoga Temor wöije füür moole otpusqu
nimel anda kahe nädalafe otpusqu
ütlefin füür taale õnoge füür moole.
Tükofis öra minemife luba Roostfat
ðoja et selle formmu ðehul tulliel
AKO Rüofi pangade ülemad miil horesor
üs Kutjuudi ka mind finna Kapdeuni
salongi, ja arkoadi minu öra minetu
pärast põhjuji Küfima, kõik saikor
neile räägitud, mis põroost öri pean
minima. Seal tehti füür moole öri
minemife luba kahe nädalafe peale
saga selle kindla kaubaiga et minor
nimeld sagafi tulen „Nimedadi ka
sagafi tulekul Uwed teenisdu fe Kohad
ka Peotamanniks ehk traabiteidekoife
kõik lubafin täpfeld nü täidet
hakfin järmijel põrewal Taurulee
faamor, wöffin piledi ja föidfin
Romanowgi, küla peadufeslatfile
lest seald olli mool jalor 13.versda
liigem Koduse Linna külalafe minna
Dmingut arkoafim füür seald Romanusgi
külalont minima, seda 33 versda Koduk

65
ilm olli sular ja see kõig sopane öhdu
koduse jõudet näen et minu Tuula lõvdega
seal Efimefer minu majaas, taqu väigeses
Kambri, põrandas seal juba magamist
seab,, TaPrikfu Lüüs ees suurem osas taas
ükski kor olli, Küfisini Lüpfald Kus too
Pricks on, ööldi ei tea Kus ka lõin olli
Arwafin ife Koha et kval möjale minuor
ehk ei oln kui Siwan Wänge majaafe, nõu
pidama, Kuidas kindli vassel: häest felle
majaomale jaob ilma makfudor, ära
rääwidai,, Kelle pes oleme juba elan Kolm
Aaslast, ilma üiri makfudorbasin
Oma Tuulaega liqi pooleni ööni jutlu füür
Küünfin põrandald üles ja läkfin Wema
Turi majaafe, Tema poja ülikli junre
seal jaan korra omale une peale kulla
Ominäul kella üheksma orjal bükfin ka
tredsi mehi waavatama telliskiwiist
majaafe, Seal olli üks kõigest olemas
Küfin miks teie füür minu majaas
olede ja minu omad araljovajafid
ööldi, et fedor wölkja abjamist tegi
Rügi Malci trest Konclori walitust,

66
Kõigil öigus, Rule felle Tarqu segor jälle
Wäljor,, ollime veel kaks pääwa seal Efimefer
majaas,, Üüs pullid Kolm meest oma izmu
tiisda dega ukfest meie taqu Kambri fis,/
felle Käfuga, et peamine Kolme tunniga
nendegor ühes ära minema Rajos ni Skoo=
dori, Kõige Nafe ja lasdega, seda kuuldes
akgasid minu närawid juba töusma, illötleva
mineküle wasda akgordor,, Aga näen oma
Epi too aknast Et Kiratfi Turi oma perega
juba minu wäraava taga olli obufe=
wangri funtas,, ja neid finna oodo sid
Üüs Kadus minu wasda akgami se mõtde
wähemoks,, ja akgasid arwama et felle
wasda akgami sega wöib ka polju meist
ja neist surmale ohwifit jaada, Tulti
nii kui Kurb muel,, fellele asemel
Ollin juba sellis mõttes lähetka äroi ja
ei ole tarvisagi füür täieliku wasda akgami ist
tehak, fööiqu minu 14me Aasda waraköök
nende rääw ja laga omaks,, Ehk jaame val
Kusgil ilma elu elama oma perega,
et neidgi õnans tarvis ei oleks. Olli jubo
Kolmos tuind kärdi wölkja minnor

67
Tõmba fin kapbi ukse veel kord lahesi et saalid veel liigi voldi tahdfin onidaqid näen et saalid muud ka tarqu panna si ole kui wanor Keissri Aegeffi Kuld raha ja tuisdäfin need veel oma välis torguse ja lõk fine värvawa taha Wangre juur meie omad kaks lasd kärdi ka evanke peale panna „Aga iši sidume wangre Körval jalas minema 40 versada Eksodust Tävela Liomale, Enne värvawat tango minukud ööldi moole Haader veel kord oma kohda tagasi, suun full esti maa kord seda näha, selle ülemiste peale Tõmba fin omast torgust selle Keissri Aegeffi Kuld raha ka välja ja eisiga finnende ette rohu peale, ja ütlesin et mina ka ei soov mitte tänam omav jalgat ja nema, selle koha waadusku tänam ilmasqid omal soovil Kuld rahaed korjafid kõik 220 rubla rohust üles, ja peale selle lõk fid val tagu Liambriile läbi otsumist kogemaa tagasisi tulles ütlesin neile, selle fidor mina oleksin hickööde kõik veel soov

68
Kui moob aleks rohkem oln felleks töomata Wangre körval käämifega faime öö aegade Raudle Warkfaali, seal ollime kaks vöd ja pärwa Warkfaolis, fonna foodi igor pärws veel füngesi küidufe Blufi juure nägi meiqi ollime ja foodi Ants müür ka meie lindla Külast, oma perega finnide ja finnide Eestlassesde Lii wi Külast Eizwaldli ja Taaniku pered Tuhansooni Tuhani pere olli ka esene Külastest palju finna toodud Selle kohre pärwase jal olemifega paneli lihel väo waquinikude raud ahsul sisse ja sedi meid kõik mende sisse Göic algas ka süs kohre minema kui kõik naevast olli, Roing wüs meid töökdu raudle jaanmani poolt vastu tühjad versad, Seal meidi meid kõogi waquinidest välja, ja paimudad: meid lihel arao budude peale mü palju kui finna orga mahdas ta süüdi meid ööversta taha Seijor Linner, Sel lapped kõik väo koormas peale, ja veel selagi wüduel üle 300 ja versada Unijo. Pommiki kulla kaevanduse ollime kohal, kus fai etadud 22 Baradad

68

Selle wümafe põeva öhdu kui meide obuffg
 woari mehed finna joud fid finagendergi
 nimeli fe Kohda olli juha primus aegolema
 Ta fedal köigest kolm wäigest maja olli
 Seal tormafi Wenelafed kohe nende före
 oma keele elanikude juure nü täis et
 needgi pärts rummi si erahduvad

fijor soodus ja et need kolm majagut.⁷⁰
 mis fücl pool versda teild kaufel on on
 Wenelosdest nü täis et öuesgi wel on
 Selle peale tulli tema naore kaukselwahle
 Ta füls lepidid fellegat tullor wöime
 Shäkfin pool joardes tagasi ja hõim omad

H
aiga sealgi minul muud kohdeks foorast
ei olnud kui fain lõrde põrast woorimuseks
Siinujoon nimelise maja ja laud nõrile peo
ööfifed magamisest, fest woorimusest
lõäkifid seadid kohale jäalle tagasi: uusi
koormud. Seisav linnast soomor, mis nel
aega vottlis mitte vähem kui 20 põrewa
Sest minnor olli nel finna 300 versada
Ta taga tulla koormatõegat ka 300 versada
Seal jahin Kopru põlediku aigus feligi
paoleks kuiks jälle, seal ülefeld aigasim
ka föömata normi jaama. Kõik, mina fain
oma nelja inimese pere normikes kuuajus
peale 45 kilu musda lewa jahu kaks
kilu poola 3m kilu peen jukurd kaks
kilu taime ebi 10m koorbi tikiqufi neli
porkofi Mahorga tubakast, se oli kõik
minu ja neljale fööjal aiga juure osdu
põln Kelleyil Kopra eest Kuragi ldl,
Sellest 45 ut hilust jahurst tuli leib ja kudud
kuiclas i se orgad, aiga töölpidi iiga
üks meie inged kääma iiga töö pääval
Kohakesta tunclit täpfeld töö tegul olema

72
Oln fu halife üle-50ne Kraordi Külmaga
ehk fui fe fojaqor See Gowetzi nimeline
Kohal, fai für Kohfelle nime fest finn o
elli Tahmi fed määraadud Gowetzi linnor
Philadelph, aiga seal just Kullor leidus
Oln Kärsdi Kõik puu töölised Teistest
Kazandu osadut finna tulla maja ja
Philadamas et Kohale ka linnor nime saab
Akodus olli juure põrane näha, siinle
paigifi vändi tukahanded Kohale, olli kuidas
et mäefed Kes tahab jahu Kahemaa kilu
asemel jaob kuna, faaie fambla kokku
panemise eest füs poole rohkem jahu kuna
aja peale selle ka tri fed faamad rohkem
ta fammels olla tarvis tukahad kuidas
täid, maipi küll palju efi algfelt oln
Sest elamise Koheli selleks puudus:
Kuna paari kääfi faaqifaid panchi
laudu faaqimo, tehdri juur kuna käge
unnem, kus inimefed elamist faiid,
täkagiidi ka kääde paile maja tegu
töölisele tarvis, olli ka füri aeg
olemas, lumi orgudest kõik kuidas

Olli koi juba üle 30 m moijade tegi jaid koku töodud,, Köik tööd arvime ilma selle tõadu feta kats jaame kai Kopkail rahi or selle töö eest, wõi mitte Efimene terve aastat,, Aga füüs tulli teadus et rahvapi argegad arke oendma ta minuqid sain korra aga kööde aastat töö raha 1019 rublor Olli efimene maju valmis ilma katufeta keda tehdi töölise elamifeks Kärsdi kai minel omor perega firmo minna lääkime ka kohe finna selli majapo olli küll kitfas elu köige töö tegi jaed,, Sest et pea ülemusdel olli sellest majast palju rohkem käs olli me trives et tas vähige fer kandilöpes tunnis üle melju kümne inimese,, kus kahe kord sed maqami se narid fez olli ja ples keedu ahi kesqel olli,, Selles maju sai olla üle pool efimese fui,, Tüür lopades minu kannaduse nüü ära et omor tunnale eitlefin puhke pääs vähinequl Et minu lähen tänu omorpere jäoks kusqile seina varju tegem

Agor sinot mine met fast seenid korjamata hoiatust fin kai kohe omini wara finnor kus ennen kai kohd waardes olli,, ja Paju patologide laadu rohu fes moras olli,, mis üks kriisi organe kulla karevoja olli oma jäoks maha wötn ja tegemata mahu jätn,, Selle efimese puhke pörewa öhdusku hinnin neli ridat pailgor famblor peale seino, Aga et kiratfi Turi olli kai omor Marjapõltsa laadega finna töodud, teisdest karewandusdest,, füüs ütlefin Turiile argegor kai moole abilisek,, ja peardor omor pere kai ära, seld kitpart pörquist Agor naised olliid kangesdi selle nöu anni wasdu,, Ütlefid et füüs tulle pärvis näöla kättele,, Kui puhke pörewa ootab ja öhdudel peale töö agor ennast weltagor ajavane, ja füija olla kai fedamoed vähhe olemas,, Olli mil ka osald õigus lääkime järmise pörewa Turi ja seda minu Eilast tööd waardamor,, Turi nägi et juba maa ulga seina tehdud olli ja flettes wel tulewiku edus ja räägi qfime

25

Äkogas koi Turi minule abili feks
töö akogas jüs ioga päewor öhdu ja
puhke päewaotel,, nii et esimel puhke
päewaol finna fisse läksime kõigeoma
spereleoga,, Olli veel feks ajak fisse tehdus
pae kiwist keedu pluuelor ja lewo küpfolu
kohd,, magamise norid,, hõrandat vahja
palkustest ja purust,, akna valgus
valgest tiflifi riidest,, fisse minnes
kõigel eamel,, felles efimefer majas
ja eladusel eile kümnedasda kurkuu ja
koore kardus koi peal olli,, Tulli ülejoolot
kaas elanik Sander Maribu oma õlariga
Ko. finna majase juure nü et meid seal
kümme kõik seal felle tömedasdael elasim
Sün fai tehdud Turi ja Kokku väärde eba
maja felle ligidale Lüssi seini palgidele
puhda täpi nurgaodega ja kahe pere
elamu ja wahe seina ga,, maja suurus
Olli 8 ja meedrid Karmatja Kandis
Selle fess fai eladu kõik seal alg kui
felle seal olema ja lõpuni mis lõpbu
tegi meil 1952 aastal jägi fess

Süs Tulli minu ükfiga elamine ka
seald mahos jätklov,, ja kavandusfest
öörat minna,, miks mina seal ükfiga
olin viimase lõpuni,, tahes finoma
majas paald oja örei mu ja rahalikult
kõige oma lehma ja fauna majavõgor
ja põllu kardulidega taret kiratli;
Turi Kolm kund ennen seald öra läks
Seija linna,, minu žulad ja omas
Mari Eesdimale astma ja moel olli
Ku selle pärast tarevis oln tahesin
nähia Kas Unija Ponimi kavanduse
jaanond täesdi hinni pandud 1952 aasta
lõpuk,, kellest ellorgwa rügi valitlus
ennen seadla andis,, et meie kavandused
jaanond töötama ükfiga 1952. Aasta lõpus
et ju moole kõik felges et tööne lõp
tuleb tuleb kui suuda massinud kõrje
jaanond ja kõigi inimesi omas varasoga
bra esüvad tõisde füja liqemata ja
kavandusega, Kurkulla leidu rohkem
ja seal puudut Olli töölised
Sün esotsin kõik amad kardulid üla

ja müüfin oma lehma liha ja kulla
 töölisdele ära, ja tegin oma le ära
 minemiseks föidu lõdja ja õkga fin
 Ka ise sellega kõrge mägesdiklunija
 Tõge mooda väljus minemamineku
 paew olli 24. mail septembril 1952. mida
 801da olli enool 510. vesi da lai jaqu
 Seija linnani, seald fain für veel täie
 luba militärist ära föidu jaoks Eesti
 maale, seald föid fin püssiga tõgda
 Raadu jaama 60. vesi tor, ostfi pilede
 ja föid fin Tallinna Eesti maale
 Tallinnaast föid fin ka Wirtfu Wirtfu
 ollin felle epi mese talve keraadoni, fest
 et propusqa nõudmisi keelat ära felle
 taline kohe vaheline üle mere jaamile
 Olli Wirtfu felle talve itana Yaadagi Ruum
 majas, oma Tuula ja kewa varas fain
 Lihula militärist propusgor ja föid fin
 Üle mere iluhi enaid keraadama kord
 oma üle uelja Kümne Asta ära näge-
 misse puuduse puuduse pärast,
 Üla hank fin jalle wirtfu õkga fi kui

propusqa andud aeg veel minna lubas
 sõl Wirtsus wötfin felle mötde et lähen
 Lihula Pöllu majanduse körest omale
 maja. Pöldufje jäoaks maa krundi jaam
 lõkfin ja fain ka oma tahdmisel
 Wirtfust, riigi jaadoma maaist 600 ruud
 meedrid maa pindalat üksna malediwart
 Kohast, Tulli ka seald saaled mes
 kis Koha näidus ja mõedlis ja jaamia
 habrid Kätele andis, õrvarisin olen Wirtfu
 Planik, läks meni paew mooda, jür
 tullid Meie Pragufest Andurwälja
 Heo ja Erno finna minule fector finna
 jämise mötded ära laidmor Erno olli
 kõige rangem oma Kõnegas, õtles tule
 aga iluhufje seal on mil tujasi maaft
 Küll finu ja finu Tuula jäoaks, ära
 õkga Kolm olli kordci oma keraadusega
 kugi majas, öniam tegemis ja talle
 su mötde Tükoris omast mahor
 õkga fin peale nende ära minekus
 mötlemas, need foovid on oma kõige
 juuremost fuuglasde ünni tälust

78

Lakfin Lihula tagasi ja anfin luba
 paberit jalle öra, ütlenisega et muhuse
 lähen, finna olla moolmajasti kull ola
 tullin tagasi. Viitju ja faadifin Kirjor
 Andu välja Leole, tule kui full arõmarik
 on oma motdoor paadiiga meid viitust
 muhuse eitma. Nü oliqid et Leo tulli
 mid Andu välja üloku randa väl
 Olli kavasem fu et lantfi Lihula elliti
 propusqad kätel faama seal õeldi et
 olla Rügi pea valitufe poold lubav
 tehdud, ülemere föidukas ilmopropusq
 nõudmata olla Peerija valituseks.
 Tänuisel keisil põewal laksime tulega
 Orissaare Miltfa enast muhufaare
 Planikuks sisse kirjutamas

Jän ta lõpetas

Oma töö

79

ellina, tema
 näise õetütar
 lõputanud

Sugulase töö
 täendan
 omalt poolt,

nov. 2003.

Tantus.